

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. gegužės 23 d.
(OR. en)

9378/22

Tarpinstitucinė byla:
2022/0159 (NLE)

FISC 116
ECOFIN 464
ENER 188

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. gegužės 20 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 219 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMO, kuriuo, vadovaujantis Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsniu, Suomijai leidžiama taikyti sumažintą apmokestinimo normą tam tikriems šilumos siurbliams, elektriniams katilams ir recirkuliaciniams vandens siurbliams tiekiamai elektros energijai

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 219 final.

Priedama: COM(2022) 219 final

Briuselis, 2022 05 20
COM(2022) 219 final

2022/0159 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo, vadovaujantis Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsniu, Suomijai leidžiama taikyti sumažintą apmokestinimo normą tam tikriems šilumos siurbliams, elektriniams katilams ir recirkuliaciniams vandens siurbliams tiekiamai elektros energijai

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Sąjungos energinių produktų ir elektros energijos apmokestinimas reglamentuojamas 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičiančia Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą¹ (toliau – Energijos mokesčių direktyva, EMD arba Direktyva).

Pagal Direktyvos 19 straipsnio 1 dalį, be Direktyvoje, ypač jos 5, 15 ir 17 straipsniuose, išdėstytų nuostatų, Taryba, Komisijai pasiūlius, bet kuriai valstybei narei gali vieningai leisti toliau atleisti nuo mokesčių ar juos sumažinti remiantis konkrečios politikos sumetimais.

2021 m. rugpjūčio 6 d. raštu, o vėliau – 2021 m. lapkričio 4 d., 2022 m. sausio 26 d. ir vasario 16 d. korespondencija Suomijos valdžios institucijos prašė leidimo elektros energijai, tiekiamai tam tikriems šilumos siurbliams, elektriniams katilams ir recirkuliaciniams vandens siurbliams, taikyti sumažintą apmokestinimo normą. Galiojimo laikotarpį prašoma nustatyti šešeriems metams nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d., o tai neviršija pagal Energijos mokesčių direktyvos 19 straipsnį leidžiamo maksimalaus laikotarpio. Šiuo pasiūlymu siekiama suteikti tokį leidimą kaip nukrypti leidžiančią nuostatą, galiojančią šešerius metus, kaip prašoma, iki 2027 m. gruodžio 31 d.

Suomija siekia gauti leidimą verslui naudojamai elektros energijai taikyti 0,63 EUR/MWh nacionalinę normą (Suomijos teisės aktuose tai vadinama „II kategorijos“ norma, taikoma tik tam tikriems verslo sektoriams²), kuri yra didesnė už minimalią EMD numatytą verslui naudojamai elektros energijai skirtą 0,5 EUR/MWh normą³, šioms įrenginiams: šilumos siurbliams ir elektriniams katilams, gaminantiems šilumą centrinio šildymo tinklui, šilumos siurbliams, kurių vardinė šiluminė galia ne mažesnė kaip 0,5 MW ir kurie nėra prijungti prie centrinio šildymo tinklo, ir recirkuliaciniams vandens siurbliams geoterminio šildymo įrenginiuose. Atsižvelgiant į tai, remiantis Suomijos valdžios institucijų pateikta informacija, priemonė turėtų būti skirta konkrečiam elektros energijos naudojimui verslui ir ne verslo reikmėms⁴. Nustatyta ne verslo reikmėms naudojamai elektros energijai taikoma nacionalinė norma (Suomijos teisės aktuose tai vadinama „I kategorijos“ norma, taikoma visai kitai nei II kategorijos elektros energijai, taip pat ir namų ūkiams) yra 22,53 EUR/MWh – gerokai didesnė už atitinkamą minimalią EMD numatytą 1 EUR/MWh normą⁵.

¹ OL L 283, 2003 10 31, p. 51–70.

² Suomijos valdžios institucijos paaiškino, kad verslui naudojamai elektros energijai skirta mažesnė („II kategorijos“) mokesčių norma taikoma tokiems sektoriams kaip pramonė, žemės ūkis, kalnakasyba ir duomenų centrai.

³ Direktyvos 10 straipsnio 1 dalis ir I priedo C lentelė.

⁴ Šiuo atžvilgiu Suomijos valdžios institucijos pabrėžė, kad, nors būsto kooperatyvas gali pats valdyti, pavyzdžiui, šilumos siurblių, gali būti, jog tas pats būsto kooperatyvas gali pirkti šilumos siurblio paslaugą iš energetikos bendrovės; atsižvelgiant į priemonės tikslą, tokiomis aplinkybėmis skirtinga apmokestinimo tvarka priklausomai nuo to, ar operatorius yra būsto kooperatyvas, ar energetikos bendrovė, nebūtų pateisinama. Be to, fizinės elektros energijos tiekimo grandinės būste dažnai yra labai sudėtingos, nes tame pačiame pastate (turinčiame vieną elektros jungtį) yra skirtingų dalyvių – dažnai tame pačiame pastate yra gyvenamųjų butų ir verslo patalpų. Todėl kai kuriais atvejais būtų neįmanoma atskirti verslo ir būsto patalpų nekilnojamojo turto tinkle siekiant įgyvendinti mažesnę apmokestinimą. Galiausiai Suomijos valdžios institucijos pabrėžė, kad būsto kooperatyvas gali parduoti savo gaminamą šilumą centrinio šildymo tinklui – tokiu atveju būsto kooperatyvas gali būti verslo tipo.

⁵ Direktyvos 10 straipsnio 1 dalis ir I priedo C lentelė.

Apmokestinimo sumažinimu siekiama skatinti diegti ir naudoti šilumos gamybą iš elektros, nes kitais atvejais šilumos gamyba yra labai priklausoma nuo aplinką teršiančio iškastinio kuro arba biomasės, ir skatinti šilumos gamybą be degimo (pavyzdžiui, šilumos siurbliai kaip šilumos šaltinį gali naudoti, be kita ko, lauko šilumą, grunto šilumą ir gilesnę geoterminę energiją, jūros ir ežero vandenį bei nuotekų šilumą, taip pat įvairius pramonės, duomenų centrų ir kitų vėsinimo sistemų atliekinės šilumos šaltinius), siekiant sumažinti išmetamą ŠESD kiekį ir tausoti iškastinius bei atsinaujinančiuosius gamtos išteklius.

Sumažinta norma būtų taikoma šilumos siurbliams ir elektriniams katilams centrinio šildymo tinkle, centrinio šildymo tinkle nesantiems šilumos siurbliams, kurių vardinė šiluminė galia ne mažesnė kaip 0,5 MW, ir recirkuliaciniams vandens siurbliams geoterminio šildymo įrenginiuose. Remiantis Suomijos pateiktais argumentais, visų šilumos siurblių ir elektrinių katilų apmokestinimas mažesne norma nebūtų pagrįstas dėl kelių priežasčių.

Pavyzdžiui, laikoma, kad mažesnio dydžio šilumos siurbliai, kuriems netaikoma prašoma priemonė, ir taip yra labai konkurencingi. Be to, tam, kad būtų taikomas II kategorijos elektros energijos mokestis šiems siurbliams, reiktų atskiro elektros energijos matavimo atitinkamais tikslais ir naudos gavėjų registravimo. Suomijoje yra daugiau kaip 1,1 mln. šilumos siurblių, taigi kiekis būtų labai didelis ir įvairioms šalims tektų didelė administracinė našta.

Remiantis Suomijos valdžios institucijų 2022 m. skaičiavimais, pagal pasirinktus kriterijus naudos gavėjų skaičius sumažėtų iki mažiau nei šimto.

Priemonė būtų taikoma tiems naudos gavėjams, kurie mokėtų 2,19 ct/kWh mažiau už standartinę normą, o tai sudarytų 10–15 mln. EUR mokestinių išlaidų mažesnių mokestinių pajamų forma (pagal 2022 m. apskaičiavimus).

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Energijos mokesčių direktyvos nuostatos

Elektros energijos apmokestinimas reglamentuojamas Energijos mokesčių direktyva. Konkrečiai šios direktyvos 10 straipsnyje ir I priedo C lentelėje numatyti atitinkami minimalūs apmokestinimo lygiai, diferencijuoti pagal naudojimą verslui ir ne verslo reikmėms, – atitinkamai 0,5 EUR/MWh ir 1 EUR/MWh.

Direktyvos 11 straipsnyje, be kita ko, pateikiama sąvoka „naudojimas verslui“ ir valstybėms narėms leidžiama apriboti sumažinto apmokestinimo lygio taikymą naudojimo verslui atveju.

Suomija apribojo verslui naudojamos elektros energijos mokesčio normas, t. y. 0,63 EUR/MWh II kategorijos normas, taikymą tam tikriems verslo sektoriams, būtent pramonei, žemės ūkiui, kalnakasybai ir duomenų centrams.

Kitas elektros energijos vartojimas, pavyzdžiui, namų ūkių vartojama elektros energija, priskiriamas I mokesčių kategorijai ir yra apmokestinamas 22,53 EUR/MWh.

Siūloma sumažinta 0,63 EUR/MWh mokesčio norma elektros energijai būtų taikoma šilumos siurbliams ir elektriniams katilams, gaminantiems šilumą centrinio šildymo tinklui; šilumos siurbliams, kurių vardinė šiluminė galia ne mažesnė kaip 0,5 MW ir kurie nėra prijungti prie centrinio šildymo tinklo, ir recirkuliaciniams vandens siurbliams geoterminio šildymo įrenginiuose būtų galimybė taikyti mažesnę elektros energijos mokestį.

Siekiant nuoseklaus ir vienodo taikymo bei praktinio įgyvendinimo, mažesnė elektros energijos mokesčio norma būtų taikoma ne tik tam tikram naudojimui verslui, bet ir tam tikram konkrečiam naudojimui ne verslo reikmėms, kuris turėtų būti apmokestinamas didesne Suomijos I kategorijos norma – 22,53 EUR/MWh. Šiuo atžvilgiu, siekdamas papildomai pagrįsti savo prašymą, Suomijos valdžios institucijos taip pat pabrėžė, kad pagal Direktyvos 15 straipsnio 1 dalies h punktą valstybės narės gali taikyti išimtį namų ūkių naudojamos elektros energijos apmokestinimo lygiui, tačiau jų šalyje namų ūkių naudojamos elektros energijos apmokestinimas išliktų labai didelis⁶ (pagal Suomijos mokesčių normų I kategoriją apmokestinamo lygis yra 22,53 EUR/MWh – gerokai viršija ES minimalų lygį). Tačiau prašoma nacionalinė mokesčio norma būtų didesnė už minimalų EMD apmokestinimo lygį naudojimo verslui atveju.

Direktyvos 19 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

Be ankstesniuose straipsniuose išdėstytų nuostatų, ypač 5, 15 ir 17 straipsniuose, Taryba, Komisijai pasiūlius, bet kuriai valstybei narei gali vieningai leisti toliau atleisti nuo mokesčių ar juos sumažinti remiantis konkrečios politikos sumetimais.

Galimybė nustatyti tam tikras sąlygas atitinkančią šilumos siurbliams, elektriniams katilams ir recirkuliaciniams vandens siurbliams tiekiamos elektros energijos mokesčių lengvatą (sumažintą elektros energijos mokesčio normą) gali būti numatyta pagal Energijos mokesčių direktyvos 19 straipsnį, nes jo paskirtis – leisti prašančiajai valstybei narei papildomai sumažinti apmokestinimą konkrečios politikos sumetimais. Parama galutinio šildymo energijos suvartojimo sektoriaus elektrifikacijai ir šilumos gamybos be degimo skatinimas siekiant sumažinti išmetamą ŠESD kiekį ir tausoti iškastinius bei atsinaujinančiuosius gamtos išteklius gali būti laikomi tokiais konkrečios politikos sumetimais. Suomijos tikslas – iki 2035 m. tapti neutralaus poveikio klimatui šalimi. Prašoma priemonė prisidėtų prie tokio tikslo siekimo.

Suomija paprašė leisti taikyti priemonę šešerius metus (nuo 2022 m. sausio 1 d.), ilgiausią Direktyvos 19 straipsnio 2 dalyje nustatytą laikotarpį. Nukrypti leidžianti nuostata iš esmės turėtų būti taikoma pakankamai ilgą laikotarpį, kad paskatintų investicijas į tikslinius naudojant elektrą gaminamos šilumos sprendimus. Nustačius tokį laikotarpį bus užtikrintas didžiausias įmanomas atitinkamų investicijų teisinis tikrumas.

Tačiau nukrypti leidžianti nuostata neturėtų pakenkti būsimai esamos teisinės sistemos raidai ir turėtų būti atsižvelgiama į dabartinį Energijos mokesčių direktyvos persvarstymą ir į tai, kad Taryba gali priimti teisės aktą, grindžiamą Komisijos pasiūlymu išdėstyti Energijos mokesčių direktyvą naują redakcija⁷.

⁶ Tos pačios valdžios institucijos pastebėjo, kad jų šalyje apie pusę suvartojamos elektros energijos taikoma aukštesnė, I kategorijos, mokesčių norma, o namų ūkiai sudaro kiek daugiau nei pusę šios kategorijos. Siūlomas mokesčių pakeitimas būtų susijęs tik su maždaug 1 proc. bendros šalyje taikomos elektros energijos mokesstinės bazės.

⁷ Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria pakeičiama Sąjungos energinių produktų ir elektros energijos mokesčių struktūra (nauja redakcija), 2021 07 14, COM(2021) 563 *final*, 2021/0213 (CNS). Įgyvendinant pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinį, šiuo pasiūlymu, be kita ko, siekiama skatinti elektrifikaciją ir tvaresnių energijos šaltinių naudojimą; be to, jame valstybėms narėms paliekama dabartinė galimybė prašyti taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas.

Nors tomis aplinkybėmis atrodo tikslinga suteikti leidimą prašomam laikotarpiui, nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimas turėtų priklausyti nuo šių sričių reglamentuojančių bendrųjų nuostatų įsigaliojimo iki 2027 m. gruodžio 31 d.

Valstybės pagalbos taisyklės

Numatyta 0,63 EUR/MWh sumažinta mokesčio norma yra didesnė už ES minimalų verslui naudojamos elektros energijos apmokestinimo lygį, kaip nurodyta Direktyvos 2003/96/EB 10 straipsnyje ir I priedo C lentelėje.

Priemonė gali būti valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Kadangi sumažinta norma yra didesnė už minimalią ES normą, priemonei būtų taikomas Reglamento 651/2014/ES (Bendrojo bendrosios išimties reglamento) 44 straipsnis⁸. 2023 m. gruodžio 31 d. Bendrajam bendrosios išimties reglamentui baigus galioti, išimtis pagalbai taikoma šešių mėnesių suderinimo laikotarpiu (žr. Bendrojo bendrosios išimties reglamento 58 straipsnio 4 dalį). Šis sprendimas neturi poveikio taikomoms valstybės pagalbos taisyklėms tuo laikotarpiu, kurį apima leidžianti nukrypti nuostata.

• Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Aplinkos ir kovos su klimato kaita politika

Prašoma priemonė siekiama skatinti šilumos gamybą be degimo siekiant sumažinti išmetamą ŠESD kiekį ir tausoti iškastinius bei atsinaujinančiuosius gamtos išteklius. Direktyvos 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės⁹ 13 straipsnyje valstybėms narėms nustatytas reikalavimas užtikrinti, kad tam tikrų oro teršalų lygiai neviršytų toje direktyvoje nustatytų ribinių verčių ir būtų laikomasi siektinų verčių bei kitų oro kokybės standartų.

Be to, Suomijai būdingą elektros energijos gamybos derinį daugiausia sudaro elektra iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių (47 proc.) ir branduolinių jėgainių (35 proc.)¹⁰, o šios abi rūšys visai neišskiria anglies dioksido arba jo išskiria mažai. Todėl tikimasi, kad tolesnis didelio masto šildymo sistemų elektrifikavimas bus labai naudingas aplinkai ir klimatui.

Todėl ši priemonė suderinama su ES aplinkos ir energetikos politika, visų pirma su ES žaliuoju kursu, pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkiniu, skatinančiu elektrifikaciją, ir 2050 m. ilgalaikę priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo darbotvarkę, kurioje elektrifikacija atlieka labai svarbų vaidmenį.

Energetikos politika

Ši priemonė padėtų įgyvendinti ES žaliojo kurso užmojus, ypač susijusius su ES energetikos sistemos integracijos strategija¹¹.

⁸ 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014 6 26, p. 1–78).

⁹ 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje (OL L 152, 2008 6 11, p. 1).

¹⁰ Europos Komisija. Statistiniai šalių energetikos duomenų lapai.

¹¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sudaromos sąlygos neutralaus poveikio klimatui ekonomikai: ES energetikos sistemos integravimo strategija“ (COM(2020) 299 final, 2020 07 08).

ES energetikos sistemos integravimo strategija yra žaliosios energetikos sistemos pagrindas. Dabartinis modelis, kai energijos suvartojimas transporto, pramonės, dujų sektoriuose ir pastatuose vyksta izoliuotai (kiekvienas sektorius turi atskiras vertės grandines, taisykles, infrastruktūrą, planavimą ir operacijas), negali ekonomiškai efektyviai užtikrinti poveikio klimatui neutralumo iki 2050 m. Prašoma priemonė leistų prisidėti prie galutinio šildymo energijos suvartojimo sektoriaus integravimo su kitais galutinio energijos suvartojimo sektoriais. Atsižvelgiant į minėtą strategiją, prašoma priemonė taip pat padėtų sumažinti naujoviškų sprendimų, kurie turi būti integruoti į ES energetikos sistemą, sąnaudas. Prašoma priemone būtų tiesiogiai prisidedama prie dviejų iš trijų ES energetikos sistemos integravimo strategijos ramsčių.

Pirmas ramstis – labiau žiedinės energetikos sistemos, kurios esmė – energijos vartojimo efektyvumas. Strategijoje nustatyti konkretūs veiksmai, leidžiantys praktiškai pritaikyti principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir veiksmingiau naudoti vietos energijos šaltinius pastatuose ar kad juos efektyviau naudotų bendruomenės. Yra dar daug neišnaudotų galimybių pakartotinai naudoti pramonės objektų, duomenų centrų ar kitų šaltinių atliekinę šilumą ir iš biologinių atliekų arba nuotekų valymo įrenginiuose pagamintą energiją. Suomijos prašoma priemone, be kita ko, siekiama remti atliekinės šilumos naudojimą iš strategijoje aiškiai įvardytų šaltinių.

Antras ramstis – didesnė tiesioginė galutinio energijos suvartojimo sektorių elektrifikacija. Elektros energijos sektoriuje atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalis yra didžiausia, todėl elektros energija, jei įmanoma, turėtų būti naudojama vis plačiau, pavyzdžiui, pastatų šilumos siurbliams. Suomijos prašoma priemone, vadovaujantis strategija, siekiama remti elektrą naudojančių įrenginių naudojimą.

Ši priemonė skatintų energetikos sistemos integraciją, nes centrinio šildymo tinklai suteikia daugiau lankstumo ir galimybių saugoti elektros energiją šilumos pavidalu, palyginti su atskirų pastatų šildymo sprendimais. Suomija jau dabar turi gerai išvystytą centrinio šildymo infrastruktūrą, kuri gali tam pasitarnauti.

Prašoma nukrypti leidžianti nuostata, leidžianti taikyti mažesnę mokesčio normą, be kita ko, būtų taikoma kai kuriems elektriniams katilams. Toks sumažinimas taip pat gali prisidėti prie energetikos sistemos integracijos ir prie elektros iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių sistemos integracijos. Elektriniai katilai gali būti naudojami šilumai į centrinio šildymo tinklus tiekti, ypač tuo metu, kai yra elektros perteklius ir maža elektros kaina. Tokiu būdu centralizuotai šilumos gamybai galima naudoti, pavyzdžiui, vėjo energiją. Mažos elektrinių katilų investicinės sąnaudos leidžia pelningai dirbti net jei dirbama vos kelias valandas, o šiluma gali būti gaminama tik kai yra perteklinė elektros pasiūla. Tai gali padėti išsaugoti elektros energijos sistemos stabilumą. Elektros energijos apmokestinimo poveikis šilumos gamybos sąnaudoms šiuo metu yra didelis ir, kaip minėta, dabar būtų tinkamas metas naudoti tokius prietaisus. Elektriniai katilai gali būti derinami su šilumos saugojimo pajėgumais, kurie leidžia perteklinę elektros energiją saugoti kaip šilumą.

Suomijos prašoma priemonė taip pat atitinka ES šildymo ir vėsinimo strategiją¹², kurioje primenama nauda dėl iškastiniu kuru pagrįstų šildymo sprendimų pakeitimo šilumos siurbliais ir atliekinės šilumos naudojimu. Šioje strategijoje teigiama, kad šilumos siurbliai vieną elektros energijos vienetą gali paversti trimis ar daugiau vienetų šilumos arba vėsumos.

¹² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui: ES šildymo ir vėsinimo strategija (COM(2016) 051 *final*, 2016 02 16).

Minėta nauda taip pat pabrėžiama ES Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje ir konkrečiai Komisijos rekomendacijoje dėl šildymo ir vėsinimo efektyvumo potencialo išsamaus vertinimo turinio pagal Direktyvos 2012/27/ES (Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos)¹³ 14 straipsnį.

Vidaus rinka ir sąžininga konkurencija

Priemone galėtų naudotis visi ES operatoriai jų nediskriminuojant. Sumažinta norma būtų taikoma visiems šilumos gamintojams, naudojantiems šilumos siurblius ir elektrinius katilus, kurie gamina šilumą centrinio šildymo tinklui, šilumos siurbliams, kurių vardinė šiluminė galia ne mažesnė kaip 0,5 MW ir kurie nenaudojami centrinio šildymo tinkle, ir recirkuliaciniams vandens siurbliams geoterminio šildymo įrenginiuose.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Tarybos direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Pati netiesioginio apmokestinimo sritis, kuriai taikomas SESV 113 straipsnis, nepriklauso išimčiai Europos Sąjungos kompetencijai, kaip apibrėžta SESV 3 straipsnyje.

Tačiau pagal Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnį Tarybai pagal antrinę teisę yra suteikta išimtinė kompetencija, vadovaujantis minėta nuostata, leisti valstybei narei toliau taikyti atleidimą nuo mokesčių ar juos sumažinti. Taigi pačios valstybės narės be Tarybos to padaryti negali. Todėl subsidiarumo principas šiam įgyvendinimo sprendimui netaikomas. Bet kuriuo atveju, kadangi šis aktas nėra teisėkūros procedūra priimamo akto projektas, jo pagal Sutarčių protokolą Nr. 2 nereikia perduoti nacionaliniams parlamentams peržiūrėti, ar jis atitinka subsidiarumo principą.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą. Mokestis nesumažinimas daugiau, nei reikia, kad būtų pasiektas nurodytas tikslas.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė – Tarybos įgyvendinimo sprendimas. Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnyje numatyta tik ši priemonė.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Priemonei įgyvendinti galiojančių teisės aktų vertinimo atlikti nereikia.

¹³ 2019 m. rugsėjo 25 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2019/1659 dėl šildymo ir vėsinimo efektyvumo potencialo išsamaus vertinimo turinio pagal Direktyvos 2012/27/ES 14 straipsnį.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Šis pasiūlymas yra pagrįstas Suomijos pateiktu prašymu ir skirtas tik šiai valstybei narei.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

Šis pasiūlymas yra susijęs su leidimo suteikimu vienai valstybei narei jos pačios prašymu, tad jo poveikio vertinimas nereikalingas.

Visoje ES galutinio šildymo energijos suvartojimo sektorius dažniausiai yra priklausomas nuo iškastinio kuro deginimo. Eurostato duomenimis (NRG_BAL_PEH), 70 proc. gaminamos šilumos pagaminama iš iškastinio kuro. Šilumos siurbliai yra viena iš elektrinių alternatyvų iškastiniu kuru pagrįstai šilumos gamybai. Suomijai būdingą elektros energijos gamybos derinį daugiausia sudaro elektra iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių (47 proc.) ir branduolinių jėgainių (35 proc.), o šių abiejų rūšių šaltiniai visiškai neišskiria anglies dioksido arba jo išskiria mažai, todėl tikimasi, kad tolesnis didelio masto šildymo įrenginių elektrifikavimas bus labai naudingas aplinkai. Be to, ši nauda gali padėti siekti Sąjungos aplinkos ir klimato srities tikslų.

Kalbant konkrečiai apie šilumos siurblius ir centrinį šildymą, Suomijos vyriausybės užsakymu atlikto tyrimo duomenimis, 2020 m. Suomijoje 11 proc. visos centriniam šildymui tiekto šilumos buvo pagaminta iš atliekinės šilumos šaltinių. Apskaičiuota, kad nepanaudotas perteklinės ir atliekinės šilumos potencialas yra didelis, tačiau įvairių šilumos srautų pritaikymas centralizuotai šilumos gamybai dažnai yra sudėtingas, o atliekinės šilumos pritaikymo galimybės ir pelningumas labai skiriasi. Šilumos siurblių elektros sąnaudos yra vienas iš pagrindinių veiksnių, darančių įtaką investicijų į šilumos siurblius ir jų naudojimo pelningumui. Atsižvelgiant į dabartinę elektros energijos mokesčio lygį Suomijoje, elektros energijos mokesčio dalis sudaro didelę visos elektros energijos sąnaudų dalį. Kaip matyti iš analizuotų atvejų tyrimų, elektros energijos apmokestinimo sąnaudų poveikis sudaro apie 10–20 proc. visų šilumos siurblio sąnaudų, kai įtraukiamos ir veiklos, ir investicijų sąnaudos. Jei centralizuotai šilumos gamybai naudojamiems šilumos siurbliams būtų taikomas žemesnės II kategorijos elektros mokestis, kaip to prašo Suomija, labai sumažėtų įvairių šilumos siurblių sprendimų vidutinės gamybos sąnaudos. Tikėtina, kad dėl to padidės noras investuoti į šilumos siurblius. Šiuo metu šilumos gamybos sprendimai, pagrįsti kuro naudojimu, ypač vietine biomase, paprastai yra ekonomiškai efektyvesni už šilumos siurblių sprendimus. Suomijai mažinant iškastinio kuro ir durpių naudojimą, tai reikštų spartų biomasės naudojimo centralizuotai šilumos gamybai augimą. Didėjantis atliekinės šilumos naudojimas ir skirtingi šilumos siurblių sprendimai galėtų sumažinti biomasės naudojimo augimą.

Tyrime taip pat pabrėžiama, kad dėl atliekinės šilumos pritaikymo dažnai kyla neaiškumų, susijusių su šilumos tiekimo saugumu, potencialia sandorio šalies rizika ir rizika, susijusia su investicinėmis sąnaudomis ir šilumos prieinamumu. Be to, kai kurios technologijos, kaip antai geoterminės energijos gamyba, yra dar tik bandomajame etape. Dėl elektros energijos mokesčio sumažinimo šilumos siurbliams padidėtų šilumos siurblių konkurencingumas, palyginti su kitomis šilumos gamybos technologijomis, ir tai galėtų iš dalies kompensuoti kitą riziką bei neaiškumus, susijusius su investicijomis į šilumos siurblius.

Galiausiai, kaip pastebėjo Suomijos valdžios institucijos, ši priemonė apima klausimus, kuriuos techniškai sunku įgyvendinti. Priemonė turėtų būti įgyvendinama tikslingai, neutraliai ir sąžiningai. Jų skaičiavimais, biudžeto išlaidos 2022 m. turėtų sudaryti nuo 10 mln. EUR iki 15 mln. EUR.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Šia priemone supaprastinimas neatliekamas. Priemonė priimama Suomijos prašymu ir yra skirta tik šiai valstybei narei.

- **Pagrindinės teisės**

Ši priemonė pagrindinėms teisėms įtakos neturi.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šia priemone nesukuriama jokios finansinės ar administracinės naštos Sąjungai. Todėl pasiūlymas neturi poveikio Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Įgyvendinimo planas nebūtinai. Šis pasiūlymas yra susijęs su leidimo sumažinti mokesčių suteikimu vienai valstybei narei jos pačios prašymu. Leidimas suteikiamas ribotam laikotarpiui. Taikoma mokesčio norma viršytų Energijos mokesčių direktyvoje nustatytą minimalų verslui naudojamos elektros energijos apmokestinimo lygį. Todėl ji atitiktų Direktyvoje nustatytą minimalų naudojimui verslui skirtą lygį. Priemonę galima įvertinti, jeigu bus pateiktas prašymas pratęsti jos galiojimą, pasibaigus pradiniam nustatytam galiojimo laikotarpiui.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Aiškinamųjų dokumentų dėl šio pasiūlymo perkėlimo į nacionalinę teisę nereikia.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnyje nustatoma, kad Suomijai bus leidžiama taikyti sumažintą apmokestinimo normą šioms įrenginiams tiekiamai elektros energijai: šilumos siurbliams ir elektriniams katilams, gaminantiems šilumą centrinio šildymo tinklui, šilumos siurbliams, kurių vardinė šiluminė galia ne mažesnė kaip 0,5 MW ir kurie nėra prijungti prie centrinio šildymo tinklo, ir recirkuliaciniams vandens siurbliams geoterminio šildymo įrenginiuose. Mokesčio norma turi būti ne mažesnė nei 0,50 EUR/MWh, t. y. nei Direktyva nustatytas minimalus verslui naudojamos elektros energijos apmokestinimo lygis.

2 straipsnyje nustatoma, kad prašomas leidimas suteikiamas nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. – tai maksimalus Direktyva leidžiamas laikotarpis.

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo, vadovaujantis Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsniu, Suomijai leidžiama taikyti sumažintą apmokestinimo normą tam tikriems šilumos siurbliams, elektriniams katilams ir recirkuliaciniams vandens siurbliams tiekiamai elektros energijai

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvą 2003/96/EB, pakeičiančią Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą¹⁴, ypač į jos 19 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2021 m. rugpjūčio 6 d. raštu Suomija pagal Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnį paprašė leidimo taikyti sumažintą apmokestinimo normą elektros energijai, kuri tiekama šilumos siurbliams ir elektriniams katilams, gaminantiems centrinio šildymo tinklo tiekiamą šilumą, šilumos siurbliams, kurių vardinė šiluminė galia ne mažesnė kaip 0,5 MW ir kurie nėra prijungti prie centrinio šildymo tinklo, ir recirkuliaciniams vandens siurbliams geoterminio šildymo įrenginiuose. 2021 m. lapkričio 4 d., 2022 m. sausio 26 d., 2022 m. vasario 16 d. Suomijos valdžios institucijos pateikė prašymą pagrindžiančios papildomos informacijos ir paaiškinimus;
- (2) numatoma sumažinta norma Suomija siekia didinti galutinio šildymo energijos suvartojimo sektoriaus elektrifikaciją ir skatinti šilumos gamybą be degimo, kad būtų sumažintas išmetamas ŠESD kiekis. Tikimasi, kad didesnis elektrinių šildymo įrenginių naudojimas bus naudingas aplinkai ir klimatui;
- (3) leidžiant Suomijai taikyti sumažintą apmokestinimo normą elektros energijai, kuri tiekama šilumos siurbliams ir elektriniams katilams, gaminantiems centrinio šildymo tinklo tiekiamą šilumą, šilumos siurbliams, kurių vardinė šiluminė galia ne mažesnė kaip 0,5 MW ir kurie nėra prijungti prie centrinio šildymo tinklo, ir recirkuliaciniams vandens siurbliams geoterminio šildymo įrenginiuose, nevirsinama to, kas būtina siekiant padidinti galutinio šildymo energijos suvartojimo sektoriaus elektrifikaciją. Tokie šildymo įrenginiai skatina žaliąją pertvarką ir mažina šilumos gamybos, pagrįstos deginamu kuru, naudojimą. Tie įrenginiai dar nėra konkurencingi rinkoje, o priemonė ribojama administracinė našta. Todėl nepanašu, kad šios priemonės taikymo metu bus labai iškreipta konkurencija, tad priemonė neturės neigiamo poveikio tinkamam vidaus rinkos veikimui;
- (4) kiekvieno pagal Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnio 2 dalį suteikiamo leidimo galiojimo laikotarpis turi būti griežtai apribotas. Siekiant užtikrinti, kad leidimo galiojimo laikotarpis būtų pakankamai ilgas, kad atitinkami ekonominės veiklos vykdytojai neprarastų noro imtis reikiamų investicijų, tikslinga leidimą suteikti nuo

¹⁴ OL L 283, 2003 10 31, p. 51.

2022 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. Vis dėlto, siekiant užtikrinti, kad nebūtų pakenkta būsimai esamos teisinės sistemos raidai, tikslinga numatyti, kad jeigu Taryba, veikdama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 straipsnio arba bet kurios kitos aktualios nuostatos pagrindu, įvestų pakeistą bendrąją energinių produktų ir elektros energijos apmokestinimo sistemą, prie kurios šis leidimas nebūtų pritaikytas, jis nustotų galioti tą dieną, kurią būtų pradėdamos taikyti tos pakeistos bendrosios sistemos taisyklės;

- (5) siekiant užtikrinti, kad įrenginių operatoriai skatintų naudoti šilumos siurblius ir elektrinius katilus, gaminančius centrinio šildymo tinklo tiekiamą šilumą, šilumos siurblius, kurių vardinė šiluminė galia ne mažesnė kaip 0,5 MW ir kurie nėra prijungti prie centrinio šildymo tinklo, ir recirkuliacinius vandens siurblius geoterminio šildymo įrenginiuose, turėtų būti užtikrinta, kad Suomija, kaip prašė, galėtų taikyti sumažintą mokestį nuo 2022 m. sausio 1 d.;
- (6) šis sprendimas neturi poveikio Sąjungos taisyklių, susijusių su valstybės pagalba, taikymui,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Su sąlyga, kad laikomasi Direktyvos 2003/96/EB 10 straipsnyje nurodyto minimalaus apmokestinimo lygio, taikomo naudojimui verslui, kaip numatyta šios direktyvos I priedo C lentelėje, Suomijai leidžiama taikyti sumažintą apmokestinimo normą bet kuriam iš šių įrenginių tiekiamai elektros energijai:

- a) šilumos siurbliams ir elektriniams katilams, gaminantiems centrinio šildymo tinklo tiekiamą šilumą;
- b) šilumos siurbliams, kurių vardinė šiluminė galia ne mažesnė kaip 0,5 MW ir kurie nėra prijungti prie centrinio šildymo tinklo;
- c) recirkuliaciniams vandens siurbliams geoterminio šildymo įrenginiuose.

2 straipsnis

Šis sprendimas taikomas nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d.

Tačiau jeigu Taryba, veikdama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 straipsnio arba kitos susijusios nuostatos pagrindu, įvestų pakeistą bendrąją energinių produktų ir elektros energijos apmokestinimo sistemą, prie kurios šio sprendimo 1 straipsniu suteiktas leidimas nebūtų pritaikytas, šis sprendimas nustoja galioti tą dieną, kurią būtų pradėdamos taikyti tos bendrosios taisyklės.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Suomijos Respublikai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė